

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2009

tijdvak 1

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Criminaliteit en rechtsstaat

1 C

2 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (één van de volgende):

Het gevolg is

- dat mensen het beeld krijgen dat alle Marokkaanse en Antilliaanse jongens criminelen zijn.
- dat mensen negatief gaan denken over Marokkaanse en Antilliaanse jongens. / De beeldvorming over Marokkaanse en Antilliaanse jongens is/wordt negatief.
- dat het kan leiden tot stereotiepe beelden of vooroordelen over Marokkaanse en Antilliaanse jongens.

3 **maximumscore 2**

Voorbeelden van immateriële gevolgen zijn (twee van de volgende):

- angst
- gevoelens van onveiligheid
- emotionele / geestelijke / psychische schade
- verlies aan vertrouwen in politiek / overheid / de rechtsstaat
- ontstaan van vooroordelen over bijvoorbeeld Marokkaanse jongeren / hekel krijgen aan Marokkaanse/Antilliaanse jongeren

per juist antwoord 1

4 **maximumscore 3**

- 1. de rechtbank / de rechter 1
- 2. de advocaat 1
- 3. het Openbaar Ministerie / de officier van justitie 1

5 **maximumscore 1**

Juiste antwoorden zijn (één van de volgende):

- persvrijheid
- vrijheid van meningsuiting

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 1

Het bekritisieren van de regeringspartij en de president is in Egypte verboden (en wordt zwaar bestraft), terwijl in Nederland / andere (democratische) landen het leveren van kritiek op partijen en regering is toegestaan.

Opmerking

Alleen 1 punt toekennen als beide juiste antwoordelementen (verboden in Egypte, maar niet in Nederland of andere landen) genoemd worden.

7 D

8 maximumscore 1

(een zaak) seponeren / een sepot

9 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- Het OM vindt dat het onvoldoende bewijs heeft.
- De schade die verdachten kunnen ondervinden van een rechtszaak en veroordeling weegt niet op tegen de noodzaak tot straffen.
- Het OM heeft als beleid om bepaalde lichte vergrijpen / kleinere misdrijven niet te vervolgen bijvoorbeeld omdat de dader de schade aan het slachtoffer heeft vergoed. / Seponeren op grond van het algemeen belang.
- Het delict is relatief klein en de verdachte is al genoeg gestraft.
- De verdachte is een persoon die voor de eerste keer een strafbaar feit pleegt. ('first offender')

Ook juist wordt gerekend:

Het OM biedt de dader een transactie of schikkingsvoorstel aan.

per juist antwoord

1

10 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 1

De antwoorden dienen overeen te komen met één van de volgende verklaringen van criminaliteit in groepsverband (één van de volgende antwoorden):

- In een groep verwerven jongeren status als zij een misdrijf begaan.
- Jongeren willen niet voor elkaar onderdoen.
- In een groep voelen jongeren zich persoonlijk niet verantwoordelijk voor het misdrijf. / Jongeren ontkennen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor het criminele gedrag.
- Bij het plegen van een misdrijf als groep stellen jongeren hun gevoelens van schuld buiten werking.
- Jongeren maken elkaar wijs dat er niets mis is met hun gedrag.
- In een groep ontkennen jongeren dat er iemand slachtoffer wordt of dat er voor andere mensen schade ontstaat door hun misdrijven.

12 maximumscore 2

- Taak 1 (de overheid dient de rechtsorde te handhaven) houdt in dat de politie personen gaat fouilleren / bagage gaat controleren / vervoermiddelen gaat onderzoeken 1
- Deze taak / maatregelen botst(en) met taak 2 omdat de vrijheid van de burgers wordt aantast. / tast (en) het recht op privacy aan / Door deze maatregelen worden ook onschuldige burgers gefouilleerd en gecontroleerd 1

13 maximumscore 1

Uitspraak 1 is juist.
 Uitspraak 2 is onjuist.
 Uitspraak 3 is juist.
 Uitspraak 4 is onjuist.

Opmerking

Alleen 1 scorepunt toekennen als alle antwoorden juist zijn.

14 maximumscore 1

Eén van de volgende:

- Veel misdrijven en overtredingen worden niet aangemeld bij de politie. / Slachtoffers van misdrijven doen niet altijd aangifte bij de politie.
- Er zijn delicten zoals fraude die minder zichtbaar zijn voor de politie en daarom niet door de politie kunnen worden geregistreerd.

15 C

Politiek en beleid

16 C

Vraag	Antwoord	Scores
17	<p>maximumscore 1 Juiste argumenten zijn 3 en 4.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 scorepunt toekennen als beide antwoorden juist zijn.</i></p>	
18	<p>maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – LAKS houdt acties namens een zeer omvangrijke groep, namelijk de scholieren. – LAKS komt door acties in het nieuws / heeft toegang tot de media. – LAKS heeft toegang tot belangrijke politici / Kamerleden. – LAKS heeft kennis over allerlei onderwerpen die met onderwijs te maken hebben. <p>per juist antwoord</p>	1
19	D	
20	B	
21	B	
22	C	
23	D	
24	<p>maximumscore 1 2 en 4</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 scorepunt toekennen als beide antwoorden juist zijn.</i></p>	
25	B	
26	A	
27	B	
28	A	
29	D	
30	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 • 4 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 A

32 **maximumscore 1**

Vrije verkiezingen betekenen dat de burger vrij is om te kunnen stemmen op de partij/persoon van zijn/haar keuze. / Er moeten verschillende politieke partijen zijn waaruit gekozen kan worden.

33 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Algemeen kiesrecht is dat iedere burger (van 18 jaar of ouder met de Nederlandse nationaliteit) het recht heeft om vertegenwoordigers in de Tweede Kamer/ gemeenteraad / Provinciale Staten/ Europees Parlement te kiezen.

34 D

35 D

36 B

37 D

Analyse maatschappelijk vraagstuk: seksualisering van de maatschappij

---

38 maximumscore 3

- Voorbeeld op basis van kenmerk 1 (sociaal probleem): 1

Eén van de volgende:

- Veel mensen vinden het onwenselijk dat bijvoorbeeld tienermeisjes seksuele handelingen verrichten in ruil voor een drankje (regel 1) / dat meisjes chirurgische ingrepen ondergaan aan hun geslachtsorgaan. (regels 3 - 4)
- “Linkse feministen en rechts-religieuze mensen vinden het beleid van minister Plasterk niet ver genoeg gaan.” (regels 14 - 15)

- Voorbeeld op basis van kenmerk 2 (gezamenlijke actie of door de politiek op te lossen) 1

Eén van de volgende:

- Minister Plasterk en minister Rouvoet kondigen een onderzoek aan (regel 11).
- Minister Plasterk kondigt beleid aan om jongeren weerbaarder te maken tegen seksueel geweld en het voorkomen van tienerzwangerschappen. (regels 12 -13)

- Voorbeeld op basis van kenmerk 3 (aandacht van de publieke opinie): 1

Eén van de volgende:

- “De media berichten bijna dagelijks over dit soort verschijnselen”. (regels 4 - 5)
- “De reacties in de media waren voorspelbaar”. (regel 14)
- Er is sprake van een publiek debat, met verschillende meningen (regels 19 - 21)

39 B

Vraag	Antwoord	Scores
<p>40 maximumscore 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="276 248 1321 472"> <p>• 1 de politiek-juridische invalshoek 1</p> <p>Voorbeeld van een citaat: “Samen met minister Rouvoet ... kondigt hij onderzoek aan naar de toenemende seksualisering.” (regels 10 - 12) / “Ook kondigt hij (minister Plasterk) beleid aan om jongeren weerbaarder te maken tegen seksueel geweld en het voorkomen van tienerzwangerschappen.” (regels 12 -13)</p> <li data-bbox="276 483 1321 629"> <p>• 2 de sociaal-culturele invalshoek 1</p> <p>Voorbeeld van citaat: Opvattingen van groepen mensen over dit vraagstuk zoals: “Linkse feministen en rechts-religieuze mensen vinden het beleid van minister Plasterk niet ver genoeg gaan.” (regels 14 - 15).</p> <li data-bbox="276 674 1321 786"> <p>• 4 de veranderende en vergelijkende invalshoek 1</p> <p>Citaat: “Daartegenover vinden liberale mensen de plannen ... aan het leven van de jaren vijftig van de vorige eeuw.” (regels 16 - 18)</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 punt toekennen als invalshoek en bijbehorend citaat juist zijn.</i></p>	
<p>41 maximumscore 1</p>	<p>ambtenaren (van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen)</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
42	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarde: veiligheid <p>Citaat: “De grenzeloze seksualiteit maakt scholen er niet veiliger op”, (regel 10)</p>	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Waarde: fatsoen / netheid / respect voor elkaar <p>Citaat (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – “Het moet over en uit zijn met leerlingen die als French Maid of in Bunnykostuum op een schoolfeest komen.” (regels 2 - 3) – “Leerlingen etaleren borsten en billen alsof het niks is. Niet alleen op schoolfeestjes hoor, ze lopen tijdens de lessen gewoon met T-shirts waarop bijvoorbeeld 'pornstar' staat. (regels 6 - 8) – “Vooraf de 'schuurdictatuur', waarbij jongens tegen de billen aanschuren van de meisjes, is het APS een doorn in het oog. (regels 12 - 13) – “Stel paal en perk aan openlijke vrijpartijen. Er zijn nu een paar scholen die straffen hebben ingesteld hiervoor.” (regels 18 - 20) – “Ook vinden wij dat er best kledingregels mogen komen voor feestjes en lesuren.” (regels 20 - 21) – “De invloed van muziekclips is ongekend: het is zichtbaar in sexy kleding, uitdagend gedrag van schoolmeisjes en machogedrag van jongens.” (regels 21 - 22) <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 1 punt toekennen als waarde en bijbehorend citaat juist zijn.</i></p>	1
43	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – het is actueel / actualiteit – de gebeurtenis speelt zich af in Nederland / de nabijheid – eigen waarden van de redactie/journalist, / de redactie vindt het belangrijk dat er volop aandacht besteed wordt aan deze problemen in het onderwijs – de identiteit van de krant – het publiek / de redactie veronderstelt dat de lezers geïnteresseerd zijn in dit onderwerp – het onderwerp kan de verkoop van de krant bevorderen. <p>per juiste reden / selectiecriteria</p>	1
44	<p>maximumscore 1</p> <p>Het beeld dat alle jongeren/scholieren een losse seksuele moraal hebben. / dat alle jongeren/scholieren maar doen waar ze zin in hebben.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
45	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • de socialiserende functie • De media dragen bepaalde waarden en normen over hoe vrouwen zijn of zouden 'moeten' zijn of zich 'moeten' gedragen. / Jonge meisjes laten zich beïnvloeden doordat zij gewoontes en gedrag van de media overnemen. 	<p>1</p> <p>1</p>
<p><i>Opmerking</i> <i>Het tweede deel van het antwoord krijgt alleen 1 punt als ook het eerste deel van het antwoord (de socialiserende functie) juist is.</i></p>		
46	C	
47	A	
48	A	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

49 maximumscore 3

per juiste argumentatie	1
voor voldoende woorden (55 - 65 woorden) en consistent verhaal	1

Opmerking

1 punt voor voldoende woorden (55 - 65 woorden) en consistent verhaal alleen toekennen indien de argumenten inhoudelijk kloppen.

Als **liberaal Kamerlid** ben ik **tegen** het voorstel, want/omdat ...

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- het beperkt de vrijheid van het individu;
- het is een vorm van censuur;
- de overheid moet niet betuttelen / de overheid heeft hier geen taak in;
- het is de eigen verantwoordelijkheid van het individu om wel of niet te kijken.

of

Als **christendemocratisch Kamerlid** ben ik **voor** het voorstel, want/omdat

.....

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- op deze manier kunnen verkeerde normen en waarden gecorrigeerd worden;
- fatsoen en respect zijn centrale waarden;
- Nederland zou beschaafder moeten worden;
- ouders worden gesteund bij het opvoeden van hun kinderen;
- de overheid moet regels stellen om kwetsbare groepen (jongeren, meisjes) in de samenleving te beschermen;
- vanuit de eigen christelijke kring wordt om actie gevraagd;
- een christendemocratische minister steunt het voorstel;
- op deze manier geef je een signaal af wat goed is en wat niet;
- steeds meer ouders maken zich anno 2008 grote zorgen in wat voor wereld hun kinderen opgroeien. De media moeten het goede voorbeeld geven.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Brabants Dagblad van 22 september 2007
tekst 2	De Twentsche Courant Tubantia van 3 augustus 2007
tekst 3	Dagblad de Pers van 14 september 2007
tekst 4	De Stentor van 6 maart 2007
tekst 5	de Volkskrant van 12 juni 2007
tekst 6	De Pers van 14 september 2007
tekst 7	NRC Handelsblad van 3 augustus 2007
tekst 8	De Twentsche Courant Tubantia van 24 oktober 2007
tabel 1	tabel B8.6 in bijlage 'Veiligheid' in het rapport 'De sociale staat van Nederland 2007', Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, 2007
afbeelding 1	Binnenlands Bestuur van 28 november 2003 (de collectie van Nico Visscher berust in Het Markiezenhof Historisch Centrum te Bergen op Zoom, www.markiezenhof.nl)
tekst 9	De Gooi- en Eemlander van 22 september 2007
tekst 10	Brabants Dagblad van 16 januari 2008
tekst 11	www.minocw.nl van 27 februari 2008
tekst 12	De Stentor van 21 augustus 2007
tekst 13	De Gelderlander van 21 maart 2007
tekst 14	Het Parool van 28 april 2006
tekst 15	www.burgemeesternaarden.nl van maart 2008
tekst 16	de Volkskrant van 19 september 2007
tekst 17	Nederlands Dagblad van 30 januari 2008
tekst 18	www.nu.nl van 13 januari 2007
tekst 19	NRC Handelsblad van 19 december 2007
spotprent 1	www.tomjanssen.net van februari 2007
tekst 20	de Volkskrant van 24 januari 2008
tabel 2	www.parlement.com
tekst 21	Brabants Dagblad van 3 januari 2008
tekst 22	Nederlands Dagblad van 10 januari 2008
tekst 23	www.planet.nl van november 2006
bijlage	
tekst 1	de Volkskrant van 5 oktober 2007
tekst 2	www.telegraaf.nl van 11 oktober 2007
foto 1	www.dreamsgarden.net
tekst 3	NRC Handelsblad van 5 oktober 2007
tekst 4	www.kennislink.nl van maart 2008
cartoon 1	magazine Jongens en meisjes, maart 2008